

การวิเคราะห์ความท้าทายจากขบวนการก่อการร้ายในตะวันออกกลาง (2020–2024):
ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายสากล
An Analysis of the Challenges Posed by Terrorist Movements in the Middle East
(2020–2024): Impacts on International Relations and Global Counterterrorism
Strategies

สรายุธ รัตมี^{1*}

Sarayoot Ratsamee^{1*}

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002

¹ Faculty of Education, Khon Kaen University, Khon Kaen 40002

* Corresponding author: Sarayoot.r@kkumail.com

Received: December 22, 2024; Revised: February 14, 2025; Accepted: March 13, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์ความท้าทายจากขบวนการก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลาง ระหว่างปี 2020–2024 และผลกระทบที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคหลังจากสถานการณ์โควิด-19 และการใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่แนวคิดก่อการร้ายและการโจมตีทางไซเบอร์ ขบวนการก่อการร้ายยังคงก่อความไม่สงบในประเทศต่าง ๆ เช่น อิรัก ซีเรีย และอัฟกานิสถาน แม้ว่าสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรจะใช้กลยุทธ์การทูตและการทหารในการต่อสู้ การศึกษาเชิงพิจารณาแนวทางการบูรณาการความร่วมมือระหว่างประเทศในยุคใหม่ เช่น การใช้ความร่วมมือทางไซเบอร์ การตรวจจับและป้องกันภัยคุกคามทางเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อตอบสนองต่อการแพร่กระจายของอุดมการณ์ก่อการร้ายในภูมิภาค การศึกษานี้ยังเสนอแนวทางที่ประเทศไทยสามารถเรียนรู้จากการตอบสนองของประเทศอื่น ๆ ในการปรับนโยบายและกลยุทธ์การป้องกันในระดับชาติและระดับภูมิภาคเพื่อสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืน ไม่เพียงแต่ช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดจากขบวนการก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลาง แต่ยังเสนอแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกันในระดับโลก และการพัฒนาแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการกับการขยายตัวของอุดมการณ์ก่อการร้ายในโลกยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: การก่อการร้าย ตะวันออกกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงที่ยั่งยืน

Abstract

This article aims to analyze the challenges posed by terrorist movements in the Middle East between 2020 and 2024 and their impact on international relations. It focuses on the changes in the region after the COVID-19 pandemic, along with the use of technology to spread terrorist ideologies and conduct cyberattacks. Terrorist movements continue to cause instability in countries such as Iraq, Syria, and Afghanistan, despite the efforts of the United States of America and its allies using diplomatic and military strategies. The study also examines new forms of international cooperation, such as cybersecurity collaboration, detection, and prevention of technological threats, as well as strengthening cooperation in Southeast Asia to counter the spread of terrorist ideologies in the region. Furthermore, this study suggests ways Thailand can learn from the responses of other countries in adjusting national and regional defense policies and strategies to ensure long-term security. This study not only provides an understanding of the challenges arising from terrorist movements in the Middle East but also proposes approaches for enhancing global security and developing new strategies to address the spread of terrorist ideologies in the Contemporary world.

Keywords: Terrorism, Middle east, International relations, Sustainable security

บทนำ

“The purpose of terrorism is to terrify. It is designed to exploit fear, to provoke division, and to foster hatred. To counter terrorism, we must not only confront its perpetrators with force but also confront its causes with resolve. This is not just a war of weapons, but a war of ideas. A war that can only be won when the world comes together to build justice and hope in the hearts of people who have none.”

“เป้าหมายของการก่อการร้ายคือการสร้างความหวาดกลัว มันถูกออกแบบมาเพื่อใช้ประโยชน์จากความกลัวเพื่อกระตุ้นความแตกแยก และเพื่อปลุกฝังความเกลียดชัง ในการต่อต้านการก่อการร้าย ไม่เพียงต้องเผชิญหน้ากับผู้กระทำด้วยกำลัง แต่ยังต้องเผชิญกับต้นเหตุของมันด้วยความตั้งใจแน่วแน่ นี่ไม่ใช่แค่สงครามของอาวุธ แต่เป็นสงครามทางความคิด สงครามที่จะชนะได้ก็ต่อเมื่อโลกมารวมตัวกันเพื่อสร้างคามยุติธรรมและความหวังให้กับผู้คนที่ไม่มีสิ่งเหล่านั้น”

สุนทรพจน์ของโทนี แบลร์ (Tony Blair) นายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร (1997–2007)
หลังเหตุการณ์ระเบิดในลอนดอนเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2005 (7/7 London bombings) ซึ่งได้กล่าวถึง
“อุดมการณ์แห่งความชั่วร้าย” ที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ก่อการร้าย

การก่อการร้ายเป็นหนึ่งในภัยคุกคามที่รุนแรงที่สุดในโลกปัจจุบัน ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อประเทศที่ถูกโจมตี แต่ยังมีผลกระทบในระดับโลกอีกด้วย ปัญหานี้มีสาเหตุหลายประการ เช่น ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ การละเมิดสิทธิมนุษยชน และอุดมการณ์ทางศาสนาและการเมือง (International Relations and Security Network, 2023) การก่อการร้ายมักจะเกิดจากความรู้สึกถูกกดขี่ของบางกลุ่มบุคคล ซึ่งบางครั้งอาจเกิดจากการเชื่อมั่นในแนวคิดสุดโต่งที่ชักจูงให้กลุ่มบุคคลหันไปใช้ความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อบรรลุเป้าหมายของตน นอกจากนี้ Global Security Institute (2024) กล่าวว่า ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสาเหตุหลักของการก่อการร้าย

กลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือมีฐานะยากจนอาจรู้สึกว่ามีทางเลือกอื่น และหันไปใช้ความรุนแรงเพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคมหรือรัฐบาล แนวคิดสุดโต่งทั้งในด้านศาสนาและการเมืองยังเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการก่อการร้าย โดยผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองหรือศาสนาที่แข็งแกร่งอาจใช้ความรุนแรงเพื่อเผยแพร่ความเชื่อของตน ตัวอย่างเช่น การก่อการร้ายโดยกลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS) ที่ต้องการสถาปนารัฐอิสลาม ผลกระทบจากการก่อการร้ายไม่เพียงแต่ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมากเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อจิตใจและจิตวิทยาของผู้คนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (United Nations, 2022) การโจมตีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การระเบิดหรือการยิงมีผลทำให้ความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของสังคมลดลง ส่งผลให้ผู้คนเริ่มรู้สึกหวาดกลัวและไม่มั่นใจในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การก่อการร้ายยังสร้างความไม่มั่นคงในระดับโลก เช่น การเพิ่มความขัดแย้งระหว่างประเทศ การเพิ่มงบประมาณด้านความมั่นคงและการแทรกแซงทางการทหารในภูมิภาคที่มีความขัดแย้ง เช่น การแทรกแซงในอัฟกานิสถานและอิรัก เป็นต้น

ในยุคปัจจุบัน ขบวนการก่อการร้ายเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของหลายประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งยังคงเผชิญกับความขัดแย้งและความไม่สงบอย่างต่อเนื่อง การก่อการร้ายในภูมิภาคนี้มีลักษณะที่ซับซ้อนและหลากหลาย ตั้งแต่การโจมตีทางทหาร ไปจนถึงการเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งผ่านช่องทางดิจิทัล สถานการณ์ในช่วงปี 2020–2024 มีความเปลี่ยนแปลงสำคัญหลายด้าน เช่น การระบาดของโรค COVID-19 ที่ส่งผลต่อรูปแบบปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้าย รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารและเผยแพร่อุดมการณ์ (Saikal, 2021) ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ขบวนการก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามที่ท้าทายต่อความมั่นคงของภูมิภาคและทั่วโลก ปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถดำรงอยู่และขยายตัวในวันออกกลางมีหลายประการ ได้แก่ อุดมการณ์ทางศาสนา ความขัดแย้งทางการเมือง ความไม่มั่นคงทางสังคม และบทบาทของนานาชาติ เช่น กลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS) และอัลกออิดะห์ ยังคงเป็นภัยคุกคามสำคัญ แม้ว่ากลุ่มรัฐ ISIS จะสูญเสียพื้นที่ยึดครองในอิรักและซีเรียไปมาก แต่ก็ยังคงดำเนินกิจกรรมก่อการร้ายและขยายเครือข่ายไปยังลิเบียและเอเชียใต้ โดยอาศัยเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ในการสร้างเครือข่าย (United Nations, 2022) ในขณะเดียวกัน อัลกออิดะห์ยังคงมีบทบาทในซีเรีย เยเมน และอัฟกานิสถาน โดยมุ่งเป้าโจมตีหน่วยงานทางการทูตและกองทัพของประเทศที่มีบทบาทในภูมิภาค นอกจากนี้ ความขัดแย้งระหว่างมุสลิมซุนนีและชีอะห์ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ขณะเดียวกัน ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ความยากจนและการขาดโอกาสในการพัฒนา ก็เป็นแรงผลักดันให้บางส่วนของประชากรหันไปสนับสนุนขบวนการก่อการร้าย (United Nations, 2022) ซึ่งการก่อการร้ายส่งผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งในด้านมนุษยธรรมและเศรษฐกิจ การโจมตีทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังทำลายโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น โรงพยาบาล ถนน และสะพาน ส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต้องหยุดชะงัก ปัญหาผู้ลี้ภัยเป็นอีกหนึ่งผลกระทบที่สำคัญ โดยประชาชนจำนวนมากต้องอพยพออกจากพื้นที่ขัดแย้ง ซึ่งสร้างภาระต่อประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่ให้ที่พักพิงแก่ผู้ลี้ภัย และในระดับนานาชาติ การก่อการร้ายส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การตอบโต้ของรัฐบาลอาจนำไปสู่ความตึงเครียดทางการทูต ตัวอย่างเช่น การคว่ำบาตรอิหร่านของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเกิดจากข้อกล่าวหาว่าอิหร่านให้การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย (Kim and Sandler, 2020) นอกจากนี้ ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายมักต้องการความช่วยเหลือจากนานาชาติเพื่อฟื้นฟูความมั่นคงและเศรษฐกิจ (Blumenau and Müllerb, 2021)

การก่อการร้ายมิใช่ปรากฏการณ์ใหม่ในประวัติศาสตร์มนุษย์ หากแต่เป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงทางการเมืองที่หยั่งรากลึกจากความขัดแย้งอันหลากหลาย ทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา อุดมการณ์ และการเมือง ความรุนแรงนี้มักปะทุขึ้นในพื้นที่ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวทวีความรุนแรงจนเกินกว่าจะแก้ไขด้วยวิถีทางการเมืองปกติ ในอดีต การก่อการร้ายมักมีลักษณะจำเพาะเจาะจง มุ่งเป้าไปที่เป้าหมายภายในประเทศ หรือจำกัดอยู่ในขอบเขตภูมิภาคที่แน่นอน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ดังนั้น การก่อการร้ายในยุคก่อน

จึงมักถูกมองว่าเป็นปัญหาภายในประเทศ หรือเป็นความขัดแย้งระดับภูมิภาคที่นานาชาติไม่จำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซง โดยตรง ทว่า เหตุการณ์ 9/11 ได้พลิกโฉมหน้าของการก่อการร้ายไปอย่างสิ้นเชิง การโจมตีอันน่าสะพรึงกลัวในครั้งนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการสร้างความเสียหายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และที่สำคัญยิ่งกว่าคือ การข้ามพรมแดนของภัยคุกคาม การก่อการร้ายมิได้ถูกจำกัดอยู่เพียงพื้นที่แห่งความขัดแย้งอีกต่อไป หากแต่กลายเป็นภัยคุกคามระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของทุกประเทศทั่วโลก ปรากฏการณ์นี้เองที่ทำให้เกิดคำว่า “การก่อการร้ายสากล” ซึ่งมีความแตกต่างจากการก่อการร้ายในอดีตอย่างชัดเจน ทั้งในด้านขอบเขตการปฏิบัติการที่ขยายกว้าง ครอบคลุมหลายประเทศและมีเป้าหมายระดับโลก ผู้กระทำที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายข้ามชาติและอุดมการณ์ที่รุนแรง เป้าหมายที่คลุมเครือและมุ่งเน้นการทำลายล้าง รวมถึงผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลกในมิติต่าง ๆ การก่อการร้ายสากลจึงกลายเป็นปัญหาที่ท้าทายความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน การต่อสู้กับภัยคุกคามนี้มิใช่เพียงแค่การปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงการจัดการกับต้นเหตุของปัญหา อาทิ ความยากจน ความเหลื่อมล้ำ ความอยุติธรรม และการขาดโอกาสทางการศึกษา การทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อการร้ายในภูมิภาคที่เปราะบางอย่างตะวันออกกลาง จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหายั่งยืนและความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายจึงต้องเริ่มต้นจากการจัดการกับต้นเหตุของปัญหาในระดับท้องถิ่น ไปจนถึงการสร้างความร่วมมือในระดับสากล เพื่อป้องกันมิให้ภัยคุกคามนี้ขยายตัวและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลกต่อไป

การต่อต้านการก่อการร้ายในตะวันออกกลางต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกามีบทบาทสำคัญผ่าน การสนับสนุนทางทหาร การฝึกอบรม และการให้ความช่วยเหลือด้านข่าวกรองแก่กองกำลังพันธมิตรในอิรักและซีเรีย (Cordesman, 2021) นอกจากนี้ยังใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการทูตในการจัดการกับกลุ่มก่อการร้ายและประเทศที่ถูกกล่าวหาว่าให้การสนับสนุนกลุ่มเหล่านี้ รัสเซียมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรัฐบาลซีเรียในการต่อต้านกลุ่มกบฏและกลุ่มก่อการร้าย รวมถึง ISIS และอัลกออิดะห์ (Lister, 2020) นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองและจัดการกับภัยคุกคาม ในขณะที่ประเทศในยุโรป เช่น ฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักร มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการทางทหารเพื่อต่อต้าน ISIS ในอิรักและซีเรีย อีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง การแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายต้องอาศัยแนวทางที่ครอบคลุมและยั่งยืน การใช้กำลังทหารและการเฝ้าระวังเป็นสิ่งจำเป็น แต่ต้องดำเนินควบคู่ไปกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการเสริมสร้างเสถียรภาพทางสังคม การป้องกันการก่อการร้ายต้องรวมถึงการต่อต้านแนวคิดสุดโต่งผ่านการศึกษาและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยง การเจรจาทางการเมืองและความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค ดังนั้น การพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศและมาตรการป้องกันจึงเป็นแนวทางสำคัญในการรับมือกับภัยคุกคามนี้ในระยะยาว

การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบจากขบวนการก่อการร้ายในตะวันออกกลางที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการตอบสนองของประเทศต่าง ๆ ในการใช้กลยุทธ์ทางการทูตและการทหารในการต่อต้านภัยคุกคามดังกล่าว นอกจากนี้ การศึกษายังเน้นถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการพัฒนากลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงยั่งยืนในภูมิภาค มีเป้าหมายที่จะเสนอแนวทางการปรับนโยบายและกลยุทธ์การป้องกันภัยคุกคามจากขบวนการก่อการร้ายในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยพิจารณาถึงการใช้เทคโนโลยีและการร่วมมือในระดับภูมิภาคเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

ทบทวนทฤษฎีและพัฒนาการของการก่อการร้าย

การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) ที่มีความรุนแรงและสร้างความเสียหายต่อสังคมเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังเป็นปัญหาที่ท้าทายความสามารถของประเทศทั้งหลายในการจัดการแก้ไข เนื่องจากเป็นภัยคุกคามความมั่นคงแห่งชาติและการดำรงอยู่ของรัฐ ลักษณะของการก่อการร้ายในยุคโลกาภิวัตน์ได้ก้าวข้ามข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์ ทำให้การใช้ความรุนแรงของกลุ่มผู้ก่อการร้ายไม่ได้คำนึงถึงขอบเขตหรือพื้นที่เขตแดนของรัฐอีกต่อไป ด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้จึงทำให้กลุ่มผู้ก่อการร้ายอยู่ในสถานะของตัวแสดงข้ามชาติ (Transnational Actors) ซึ่งมีบทบาทและเพิ่มจำนวนขึ้นได้โดยง่าย อีกทั้งกระบวนการและแนวคิดของการก่อการร้ายนั้นยังมีความซับซ้อนที่สามารถครอบคลุมได้ในทุกมิติของสังคม โดยเฉพาะการก่อการร้ายในตะวันออกกลางที่มีความรุนแรงและเป็นขบวนการก่อการร้ายที่มีความสำคัญหลากหลายกลุ่ม โดยเนื้อหาในส่วนนี้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย แบบแผนและปัจจัยที่นำไปสู่การก่อการร้าย ตัวอย่างกรณีศึกษาของกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ และการต่อต้านภัยคุกคามจากการก่อการร้าย ตามที่มีผู้รู้ได้เคยศึกษาค้นคว้าไว้เป็นเอกสาร และบทความทางวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับขบวนการก่อการร้ายสากลในตะวันออกกลาง ดังนี้

ทฤษฎีและพัฒนาการของการก่อการร้าย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายมีหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีที่เกี่ยวกับศาสนา ปรัชญา เศรษฐศาสตร์ และสังคมวิทยา ซึ่งทุกทฤษฎีต่างมุ่งที่จะอธิบายว่า “ทำไมจึงเกิดการก่อการร้าย” หรือ “อะไรเป็นสาเหตุของการก่อการร้าย” โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไว้หลายทฤษฎี แต่ก่อนอื่นเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในความหมาย และสร้างความชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ ของการก่อการร้ายให้มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงขออธิบายเกี่ยวกับ “การก่อการร้าย” ดังนี้

1. ความหมายของการก่อการร้าย คำว่า “Terrorism” เป็นคำที่มาจากภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากเหตุการณ์รุนแรงทางการเมืองในฝรั่งเศสภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ ค.ศ. 1789 ที่มีประชาชนกลุ่มหนึ่งพยายามก่อความไม่สงบขึ้น โดยใช้วัตถุระเบิดเป็นอาวุธ ทำให้มีผู้เสียชีวิตและทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมาก รัฐบาลฝรั่งเศสจึงดำเนินการปราบปรามและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด โดยชาวฝรั่งเศสได้เรียกการกระทำอันรุนแรงนี้ว่า “Terrorism” สำหรับในปัจจุบันได้มีการนิยามการก่อการร้ายไว้อย่างหลากหลายและแตกต่างกันออกไป (วรเกียรติรัตนานนท์, 2559) กล่าวได้ว่า การก่อการร้ายเป็นการดำเนินการที่มีการเตรียมการไว้แล้วโดยใช้ความรุนแรง หรือการคุกคาม ให้เกิดความหวาดกลัว โดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองและเพื่อบีบบังคับให้รัฐบาลต้องยอมรับข้อเสนอดังกล่าวโดยมีเป้าหมายคือ การทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์

2. ทฤษฎีทางปรัชญาว่าด้วยการศาสนา (Philosophical Theories Regarding Religion) ในปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายส่วนใหญ่ล้วนเป็นกลุ่มที่มีแรงจูงใจทางศาสนา ดังนั้น ทฤษฎีทางปรัชญาว่าด้วยศาสนาจึงสามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์ของการก่อการร้ายในปัจจุบันได้ดี เนื่องจากการตีความคำสอนทางศาสนาไปในแนวทางการต่อสู้ (Militant Interpretation) เพราะประเพณีทางศาสนาอิสลามมีภาพลักษณ์ของความรุนแรงและการทำลายล้าง หรือการทำลายตัวเอง (Self – Destruction) อยู่แล้ว รวมทั้งการมีความเชื่อที่ว่า พระเจ้ายอมรับการกระทำและมีบัญชาให้พวกตนกระทำ ซึ่งถือได้ว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นแกนกลางของตรรกะ เบื้องหลังการก่อการร้ายที่ยึดศาสนาเป็นต้นเหตุแห่งอุดมการณ์ในการรวมกลุ่มก่อตั้งการก่อการร้ายขึ้น โดยศาสนาเองมักจะหาคำอธิบายว่าภายใต้การสร้างสรรค์และดูแลการปกครองของพระเจ้านั้นสิ่งที่ชั่วร้ายเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งการอธิบายในเรื่องนี้อธิบายว่าเป็นการทดสอบศรัทธาของผู้นับถือศาสนา และเป็นผลมาจากการตัดสินใจอิสระของมนุษย์ (Free Will) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สอนให้มนุษย์ รู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก และเป็นส่วน

หนึ่งของแผนการของพระเจ้า จากคำอธิบายนี้ทำให้ผู้ก่อการร้ายมักจะใช้เป็น เครื่องมือในการอธิบายพฤติกรรมเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการกระทำ (วรเกียรติ รัตนานนท์, 2559)

3. ทฤษฎีโลกาภิวัตน์ (Globalization Theory) เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้อธิบายการศึกษาได้หลายสาขา (ศิริวรรณ สุคนธมาน, 2559) โดยคำว่า Globalization เริ่มใช้ในกลุ่มสังคมศาสตร์ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 แพร่หลายและเป็นที่นิยมในบรรดานักเศรษฐศาสตร์ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 ทฤษฎีโลกาภิวัตน์เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นโดยก้าวข้ามอำนาจความเป็นรัฐพรมแดนรัฐ และเป็นปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงสังคม และรัฐชาติเข้าไว้ด้วยกันทั่วโลก ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการอธิบายถึงสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงการก่อการร้ายและรูปแบบการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในปัจจุบันผลกระทบดังกล่าวทำให้นักวิชาการหลายคนนำแนวคิดโลกาภิวัตน์มาใช้อธิบายว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างชนชาติตะวันตกกับกลุ่มมุสลิมในสมัยใหม่ ในส่วนนี้เองที่นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่าทำให้เกิดความไม่พอใจในกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์นำมาซึ่งการแทรกแซงและการรุกรานทางวัฒนธรรม อันส่งผลให้เกิดการสูญเสียชนบทประเพณีเดิม หรือการประทุพผิดจากจารีตของศาสนา

4. ทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) โดย บุญชู เกิดโชค (2554) กล่าวว่า เป็นทฤษฎีที่นักวิชาการด้านการก่อการร้ายเชื่อว่าสามารถให้แนวคิด (Concept) และเครื่องมือ (Tools) ในการทำความเข้าใจการก่อการร้าย ซึ่งวิวัฒนาการของภัยคุกคาม (Threat Evolution) ผ่านการเคลื่อนไหวทางสังคม หัวใจของแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานที่ว่า การเคลื่อนไหวทางสังคมกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง

5. ทฤษฎีโครงสร้าง (Structural Theory) ปฏิบัติการก่อการร้ายสร้างความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลกนับจากอดีตจนถึงปัจจุบันทำให้มีผู้คนบาดเจ็บและล้มตายเป็นจำนวนมาก (ดลยา เทียนทอง, 2549) ได้ส่งผลทำให้การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลผลักดันให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมของปฏิบัติการก่อการร้ายยิ่งกลายเป็นสิ่งสำคัญ เพราะอย่างน้อยเมื่อทราบที่เกิดจากสาเหตุใดแล้วก็จะทำให้เข้าใจต้นตอของปัญหาได้อย่างแท้จริงว่าเพราะเหตุใด หรืออะไรเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายขึ้น โดยทฤษฎีโครงสร้าง (Structural Theory) นั้นเป็นแนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) ที่พิจารณาจากสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เกิดขึ้น ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ฯลฯ ว่าเป็นอย่างไร ถึงมีอิทธิพลทำให้เกิดพฤติกรรมก่อการร้ายขึ้น การวิเคราะห์ในลักษณะนี้ถือเป็นการวิเคราะห์แบบกว้าง

6. ทฤษฎีคลื่นสี่ลูกของการก่อการร้ายสมัยใหม่ (The Four Waves of Modern Terrorism) ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากความเข้าใจของ Rapoport (2004) โดยสาระสำคัญของทฤษฎี คือ การแบ่งห้วงระยะเวลาของการก่อการร้าย (เทิดสยาม บุญยะเสนา, 2561) ซึ่งมีจุดเริ่มต้นและมีพัฒนาการมากกว่า 130 ปี โดย Rapoport ได้มีการแบ่งแยกคลื่นของการก่อการร้ายออกเป็น 4 คลื่น ประกอบด้วย 1) คลื่นลูกที่หนึ่ง “การสร้างหลักการ” โดยจุดสำคัญของลักษณะคลื่นลูกที่หนึ่งนั้นเป็นการดำเนินการของผู้ก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1890 ซึ่งบางครั้งเรียกว่า “ยุคทองของการลอบสังหาร” โดยในห้วงเวลาดังกล่าวผู้ก่อการร้ายจะใช้รูปแบบ หรือวิธีการก่อเหตุด้วยการลอบสังหารบุคคลสำคัญ ๆ โดยในห้วงระยะเวลาของคลื่นลูกที่หนึ่งนี้จะไม่เป็นการที่ก่อให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศตามความเห็นของ Rapoport 2) คลื่นลูกที่สอง เป็นยุคของ “การสร้างภาษาขึ้นมาใหม่” ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ผู้ก่อการร้าย มองว่าประเด็นปัญหาทางการเมืองได้ก่อให้เกิดแนวคิดที่บุคคลที่อ้างว่าเป็นการต่อสู้เพื่อเสรีภาพ (Freedom Fighter) ซึ่งผู้ก่อการร้ายไม่ต้องการใช้คำว่า “ผู้ก่อการร้าย” เนื่องจากเป็นคำที่ให้ความหมายไปในแง่ลบ แต่จะใช้คำอื่นแทนเพื่อเป็นการเรียกร้องความเห็นใจจากผู้สนับสนุน โดยใช้ยุทธวิธีที่มุ่งเน้นการสังหารตัวแทนของรัฐ ซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การทำสงครามกองโจร และการสร้างภาษาขึ้นมาใหม่ ซึ่งทำให้เป็นสิ่งที่น่าสนใจของประชาคมระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ (UN) เริ่มให้ความสนใจในประเด็นปัญหาผู้ก่อการร้ายที่ต่อสู้กับลัทธิล่าอาณานิคมในฐานะที่เป็นผู้ที่ต่อสู้เพื่อเสรีภาพ 3) คลื่นลูก

ที่สาม เป็น “ปัญหาระหว่างประเทศ” โดยการก่อการร้ายในหัวงคลื่นลูกที่สามนี้ เริ่มต้นขึ้นในทศวรรษที่ 1980 ซึ่งภาครัฐมีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสร้างกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านทางการประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐ (เจ้าหน้าที่ตำรวจ) ทั้งหลาย แสดงให้เห็นว่าประชาคมระหว่างประเทศเริ่มมีความตระหนักถึงภัยคุกคาม ความมั่นคงที่มาจากปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยรัฐใดเพียงรัฐหนึ่งได้อีกต่อไป และ 4) คลื่นลูกที่สี่ เกิดขึ้นในห้วงยุคปัจจุบันและกำลังดำเนินอยู่ซึ่งเป็นปัญหาการก่อการร้ายตามความเชื่อทางศาสนา (Religious Waves) อาจกล่าวได้ว่าความล้มเหลวของการปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งผลทำให้เกิดคลื่นการก่อการร้ายลูกที่หนึ่ง ต่อมาความต้องการกำหนดความเป็นเสถียรภาพของรัฐส่งผลทำให้เกิดการก่อการร้ายในคลื่นลูกที่สอง และปัญหาของคลื่นลูกที่สามเป็นเรื่องเกี่ยวกับระบบที่ใช้การปกครอง ที่มีใช้เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่วนคลื่นลูกที่สี่นั้นแสดงให้เห็นถึงปัญหาของการต่อต้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากแนวความคิดเรื่องประชาธิปไตยไม่สอดคล้องกับหลักความเชื่อทางศาสนาบางประการ

โดยสรุป ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การก่อการร้ายในตะวันออกกลางอย่างรอบด้านและลึกซึ้ง ควรใช้แนวทางการวิเคราะห์แบบผสมผสาน โดยให้ความสำคัญกับทฤษฎีทางปรัชญาว่าด้วยศาสนา ทฤษฎีโครงสร้าง และทฤษฎีโลกาภิวัตน์ร่วมกัน การทำความเข้าใจแรงจูงใจทางศาสนา ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เป็นรากเหง้าและผลกระทบของโลกาภิวัตน์ จะช่วยให้เห็นภาพที่สมบูรณ์มากขึ้นว่าเหตุใดการก่อการร้ายจึงยังคงเป็นปัญหาสำคัญในภูมิภาคนี้ และนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

บทบาทของขบวนการก่อการร้ายในตะวันออกกลาง

การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์และที่มาของขบวนการก่อการร้ายในภูมิภาค

การก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและมีผลกระทบต่อความมั่นคงระดับโลก ขบวนการก่อการร้ายในภูมิภาคนี้มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่สงครามเย็นจนถึงปัจจุบัน โดยมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการเกิดขบวนการเหล่านี้ เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง การต่อสู้เพื่ออำนาจทางศาสนา และการต่อสู้เพื่อเสรีภาพจากการกดขี่ทางสังคมและเศรษฐกิจ ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ขบวนการก่อการร้ายในตะวันออกกลางส่วนใหญ่เริ่มต้นจากการต่อต้านอำนาจอาณานิคมของชาติตะวันตกและการต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระของรัฐในภูมิภาค เช่น การต่อต้านการล่าอาณานิคมของอังกฤษในอียิปต์และดินแดนอื่น ๆ หลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง ขบวนการเหล่านี้ก็ยังคงดำเนินต่อไป โดยมีการสร้างอุดมการณ์ที่มุ่งเน้นไปที่การต่อสู้ทางศาสนา และการท้าทายอำนาจทางการเมืองที่มาจากภายนอก ต่อมาในยุคหลังสงครามเย็น ขบวนการก่อการร้ายในตะวันออกกลางได้ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ใหม่ ๆ โดยเฉพาะในช่วงที่กลุ่มอัลกออิดะห์และกลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS) ได้เกิดขึ้น (อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนท์, 2562) นอกจากนี้ กระแสการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจของภูมิภาคตะวันออกกลางในรอบทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ปฏิวัติโลกอาหรับ (Arab Spring) ในปี 2010 ส่งผลให้โครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจของภูมิภาคเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก (วิศรุต เขี่ยมประกอบกิจ และภัทรารุณ ภาหา, 2564) ขบวนการเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างความวุ่นวายภายในภูมิภาคตะวันออกกลาง แต่ยังมีผลกระทบต่อความมั่นคงของภูมิภาคและโลก เนื่องจากการใช้กลยุทธ์การก่อการร้ายที่มีลักษณะข้ามพรมแดนและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแพร่กระจายอุดมการณ์ ทำให้การก่อการร้ายในตะวันออกกลางในปัจจุบันจึงไม่สามารถมองข้ามประวัติศาสตร์และปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการก่อการร้ายในภูมิภาคนี้ การก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ทั้งยังเป็นปัญหาที่มีรากฐานซับซ้อนเกี่ยวข้อและเชื่อมโยงกับมิติทางการเมือง ศาสนา และเชื้อชาติ (ลัฐกา เนตรทัศน์, 2565) ดังนั้น การวิเคราะห์ที่มาของ

ขบวนการก่อการร้ายเหล่านี้จึงจำเป็นต้องพิจารณาทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน ขบวนการเหล่านี้ไปข้างหน้า การวิเคราะห์ปัญหาการก่อการร้ายในตะวันออกกลางจึงต้องพิจารณาปัจจัยหลายด้าน ทั้งประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อให้เข้าใจถึงที่มาของขบวนการเหล่านี้อย่างแท้จริง

ลักษณะการแพร่กระจายอิทธิพลในภูมิภาคและทั่วโลก

กลุ่มก่อการร้ายในตะวันออกกลางมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่แตกต่างกันไปตามแต่ละกลุ่ม แต่มีความ เชื่อมโยงกันในเรื่องการต่อต้านอำนาจภายนอก การกดขี่ภายในประเทศ และการส่งเสริมแนวคิดทางศาสนาหรือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่เฉพาะเจาะจง ต่อไปนี้คือลักษณะสำคัญของอุดมการณ์และเป้าหมายของกลุ่มต่าง ๆ ในภูมิภาค ตะวันออกกลาง

ตารางที่ 1 แสดงอุดมการณ์และเป้าหมายของตัวอย่างกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลาง

กลุ่มก่อการร้าย	อุดมการณ์และเป้าหมาย	การแพร่กระจายอิทธิพล
กลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS)	กลุ่มนี้มุ่งเน้นการสร้าง “คาลิฟะห์” หรือรัฐ อิสลามที่มีอำนาจสูงสุดในภูมิภาคตะวันออก กลาง ซึ่งเป็นการฟื้นฟูอำนาจศาสนาอิสลาม แบบดั้งเดิม ภายใต้การปกครองของคาลิฟะห์ (Caliphate) ที่จะครอบคลุมพื้นที่กว้างจาก อิรักถึงซีเรียและเกินขอบเขตไปจนถึงประเทศ อื่น ๆ การปกครองของ ISIS ถูกขับเคลื่อน โดยอุดมการณ์การปฏิวัติศาสนา โดยมีการใช้ ความรุนแรงเพื่อบังคับให้ผู้คนยอมรับแนวคิด ของกลุ่ม ซึ่งรวมถึงการทำลายวัฒนธรรม และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ขัดแย้งกับหลักการ ของกลุ่มรัฐอิสลาม (ชาร์ เซาว์นประยูร, 2562)	มีอิทธิพลในอิรัก ซีเรีย และทั่วโลกผ่านการ ครอบงำทางออนไลน์ รวมถึงเลบานอน ตุรกี สหรัฐอเมริกา ยุโรป แอฟริกาเหนือ โดยเฉพาะ ในช่วงปี 2014–2017 ซึ่งได้ประกาศการตั้งรัฐ อิสลาม (Caliphate) ในพื้นที่เหล่านี้ แต่ถูก ปฏิเสธและขับไล่จากการโจมตีขององค์กร ความร่วมมือระหว่างประเทศ
กลุ่มตาลิบัน	การสร้างรัฐบาลอิสลามที่อิงกับหลักการ อิสลามแบบดั้งเดิม และต่อต้านการ แทรกแซงจากต่างชาติ (ทศพร มะหะหมัด และจารูว์จน สองเมือง, 2565)	อิทธิพลหลักในอัฟกานิสถานและภูมิภาค ตะวันออกกลาง และควบคุมบางส่วนใน ปากีสถาน และเมื่อปี 2021 กลับมามีอำนาจ ในการปกครองหลังการถอนตัวของ สหรัฐอเมริกา
กลุ่มอัลเคดา (อัลกออิดะฮ์)	อัลกออิดะฮ์มีอุดมการณ์ที่เน้นการสร้าง “รัฐ อิสลาม” เช่นเดียวกับกลุ่ม ISIS และการ ต่อต้านอำนาจตะวันตก โดยเฉพาะ สหรัฐอเมริกาและพันธมิตรในภูมิภาค การ ก่อการร้ายของอัลกออิดะฮ์ไม่เพียงแต่มี เป้าหมายในการขับไล่การแทรกแซงจาก ภายนอก แต่ยังมีจุดประสงค์ในการสร้าง	มีเครือข่ายในภูมิภาคตะวันออกกลางแอฟริกา เอเชีย เช่น เยเมน ซาอุดีอาระเบีย รวมถึงการ สนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ เช่น โบโกฮาราม (Boko Haram) ในไนจีเรีย อัลกออิดะฮ์มุ่งเน้นการใช้ ความรุนแรงและการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือ ในการบรรลุเป้าหมายของตน เช่น การโจมตีที่ เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 9/11 ในปี 2001

กลุ่มก่อการร้าย	อุดมการณ์และเป้าหมาย	การแพร่กระจายอิทธิพล
	สังคมที่ดำเนินการตามกฎหมายชาริอะห์ (Sharia Law) อัลกออิดะห์มองว่าอิสลามในรูปแบบที่มีอยู่ในประเทศที่ถูกกดขี่ต้องได้รับการฟื้นฟูใหม่ ภายใต้ระบอบการปกครองที่เคร่งครัดตามหลักการศาสนา (Vasiliev and Zherlitsyna, 2023)	โดย อัลกออิดะห์ยังคงมีอิทธิพลในภูมิภาคตะวันออกกลางและทั่วโลก
รัฐอิสลามอิรักและลิแวนต์ (ISIL)	เป็นกลุ่มที่แยกตัวออกมาจากกลุ่มอัลกออิดะห์ในอิรัก โดยมุ่งมั่นที่จะสร้างรัฐอิสลามในภูมิภาคนี้และขยายไปยังพื้นที่อื่นในตะวันออกกลางและโลก กลุ่มนี้ใช้กลยุทธ์การก่อการร้ายทั้งทางไซเบอร์ การโจมตีด้วยระเบิด และการลอบสังหาร มีอุดมการณ์ในการจัดตั้งคาลิฟะห์หรือรัฐอิสลามตามคำสอนของศาสนาอิสลาม (Beese, 2024)	ควบคุมพื้นที่บางส่วนในอิรักและซีเรีย รวมถึงยุโรปและแอฟริกาเหนือ กลุ่มนี้ก็ได้เผชิญกับการโจมตีจากพันธมิตรและกองกำลังทหารของอิรักและซีเรีย กองกำลังพันธมิตรที่นำโดยสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ปี 2016 เป็นต้นมา จนกระทั่งในปี 2019 สูญเสียพื้นที่ส่วนใหญ่และรัฐอิสลาม ในพื้นที่เหล่านี้ถูกทำลายลงไป
กลุ่มฮามาส	กลุ่มฮามาสมีอุดมการณ์ในการต่อต้านการยึดครองของอิสราเอลและการสร้างรัฐอิสลามในปาเลสไตน์ มุ่งเน้นการใช้การก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การโจมตีด้วยระเบิด การยิงจรวด และการลอบสังหาร โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างรัฐอิสลามในดินแดนปาเลสไตน์และขับไล่อิสราเอลออกจากพื้นที่ (Yeo, 2023)	มีอิทธิพลในปาเลสไตน์ เข้าถึงกลุ่มในอาหรับและยุโรป โดยเฉพาะบริเวณฉนวนกาซาเวสต์แบงก์ เลบานอน ซีเรียและอิยิปต์ โดยเฉพาะในวันที่ 7 ตุลาคม 2023 กลุ่มฮามาสได้เปิดการโจมตีครั้งใหญ่ด้วยการยิงจรวดจำนวนมากจากฉนวนกาซาเข้าสู่เมืองต่าง ๆ ของอิสราเอล รวมถึงการบุกเข้ามายังดินแดนอิสราเอลโดยการโจมตีทางบกในปี 2023
อิชบอลเลาะห์	เป็นกลุ่มก่อการร้ายที่มีรากฐานจากการเคลื่อนไหวทางศาสนาในเลบานอน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับอิหร่านและสนับสนุนแนวคิดของอิสลามชีอะห์ มีวัตถุประสงค์หลักในการต่อสู้เพื่อความเป็นอิสระของเลบานอนและการต่อต้านอิสราเอล มีอุดมการณ์ที่ผสมผสานระหว่างความเชื่อทางศาสนาอิสลามชีอะห์และการเมือง โดยมุ่งเป้าหมายในการสร้างรัฐอิสลามที่มีอิทธิพลภายใต้การนำของอิหร่าน และการก่อตั้งรัฐบาลอิสลามในเลบานอน ซึ่งจะทำให้สามารถต่อสู้กับการแทรกแซงจากตะวันตกและอิสราเอลได้	ฐานที่มั่นหลักของอิชบอลเลาะห์อยู่ในเลบานอน โดยเฉพาะในเขตบีคา (Bekaa Valley) และชุมชนชีอะห์ในเขตทางตอนใต้ของเบรุต ซึ่งถือเป็นแหล่งปฏิบัติการที่สำคัญของกลุ่ม นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากอิหร่านและซีเรียในการฝึกอบรมทางทหารและจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อดำเนินการโจมตีต่ออิสราเอลและกลุ่มพันธมิตรของสหรัฐอเมริกา (Kandaneh, 2023)

กลุ่มก่อการร้าย	อุดมการณ์และเป้าหมาย	การแพร่กระจายอิทธิพล
ฮูตี	มุ่งเน้นการต่อสู้เพื่อ สิทธิทางศาสนาและการเมืองของชาวชีอะห์ ในเยเมนและการต่อต้านอิทธิพลของซาอูดีอาระเบียและสหรัฐอเมริกา ที่แทรกแซงในภูมิภาค เชื่อว่าเยเมนควรเป็นประเทศที่มีอำนาจอปกครองที่อยู่ภายใต้ศาสนาอิสลามชีอะห์และมีการต่อต้านการแทรกแซงจากตะวันตกและประเทศอาหรับซึ่งมีความสัมพันธ์กับอิสราเอล	ฐานที่มั่นหลักของฮูตีอยู่ในเยเมน โดยเฉพาะในพื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศ เช่น จังหวัด ซาอาดาห์ (Sa'dah) ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการควบคุมพื้นที่ส่วนใหญ่ในกรุงซานา (Sanaa) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของเยเมน โดยการสนับสนุนจากอิหร่าน ฮูตีสามารถขยายอิทธิพลในพื้นที่ต่าง ๆ ได้แม้ในขณะที่รัฐบาลเยเมนและพันธมิตรถูกต่อต้านจากกลุ่มฮูตี (Carboni, 2025)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการก่อการร้าย

การก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นปัญหาที่ไม่เพียงแต่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศในภูมิภาคเอง แต่ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา รัสเซีย และจีน การที่กลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคนี้มีอุดมการณ์ที่มักจะต่อต้านการปกครองแบบประชาธิปไตย และการแทรกแซงจากมหาอำนาจจึงทำให้ปัญหาการก่อการร้ายในภูมิภาคนี้มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางการทูต และการใช้กำลังทหารของมหาอำนาจเหล่านี้ในระดับโลก การวิเคราะห์ความสัมพันธ์นี้จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของแต่ละประเทศในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจและภูมิภาคตะวันออกกลางในประเด็นก่อการร้าย

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับบทบาทที่สำคัญในการต่อสู้กับการก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยเฉพาะหลังจากเหตุการณ์ 9/11 สหรัฐฯ ได้ใช้วิธีการทางทหารที่มีความรุนแรง เช่น การบุกอิรักในปี 2003 เพื่อโค่นล้มรัฐบาลของซัดดัม ฮุสเซน และการต่อสู้กับกลุ่มอัลเคดา รวมถึงการขยายอิทธิพลของกลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS) ในภูมิภาค ด้วยการใช้กองกำลังทหารและการสนับสนุนพันธมิตรในภูมิภาค เช่น อิสราเอล นโยบายเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของ “การใช้กำลังทหารในระยะยาว” (long-term military engagement) เพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้กลุ่มก่อการร้ายขยายอิทธิพลออกไป สหรัฐฯ ได้ใช้กลยุทธ์ “การปกป้องผลประโยชน์ทางชาติ” ซึ่งเน้นการคงอำนาจในภูมิภาค และการป้องกันไม่ให้ประเทศใดประเทศหนึ่งในตะวันออกกลางสามารถกลายเป็นฐานที่มั่นของกลุ่มก่อการร้าย (Bacevich, 2016) แต่หลังจากที่สหรัฐฯ ประกาศถอนทหารออกจากอัฟกานิสถานในปี 2021 การขึ้นมามีของกลุ่มตาลีบันในการควบคุมประเทศใหม่ได้เปลี่ยนแปลงสมดุลของการเมืองในภูมิภาค ตาลีบันได้รับการสนับสนุนทางการทูตจากประเทศอื่น ๆ รวมถึงจีนและรัสเซีย ที่เห็นว่าสหรัฐฯ ได้สูญเสียอำนาจในการบริหารภูมิภาคนี้ โดยที่สหรัฐฯ กลับเลือกใช้การเจรจาแทนการใช้กำลังทหารในการจัดการกับปัญหาตาลีบัน รวมถึงยังต้องการสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรในภูมิภาคเพื่อป้องกันการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายใหม่ ๆ เช่น ISIS-K (ISIS ในอัฟกานิสถาน) และทำให้มั่นใจว่ารัฐบาลในอัฟกานิสถานจะไม่ใช่ที่หลบซ่อนของกลุ่มก่อการร้าย (Hazbun, 2023)
2. ประเทศรัสเซีย มีบทบาทที่แตกต่างออกไป โดยการสนับสนุนรัฐบาลของ Bashar al-Assad ในซีเรียเพื่อต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้ายในซีเรียและอิรัก รัสเซียมองว่าการสนับสนุนรัฐบาลซีเรียมีความสำคัญในการป้องกันการล่มสลายของรัฐในภูมิภาค และเพื่อปกป้องพันธมิตรของตนเองในภูมิภาคนี้ แม้ว่ารัสเซียจะไม่ได้เข้าร่วมการโจมตีทางทหารในอิรักหรืออัฟกานิสถาน แต่รัสเซียได้แสดงความแข็งแกร่งทางทหารในซีเรียโดยการส่งทหารและเครื่องบิน

รบ เพื่อช่วยรัฐบาลซีเรียในการกู้สถานการณ์และป้องกันการขยายอิทธิพลของกลุ่ม ISIS การใช้กำลังทหารนี้สะท้อนถึงแนวคิดของ “การแทรกแซงเชิงกลยุทธ์” โดยมุ่งหวังที่จะรักษาผลประโยชน์ทางการทูตและทางทหารในภูมิภาค (Larrabee, 2022) นอกจากนี้รัสเซียได้ใช้บทบาทที่สำคัญในการช่วยรัฐบาลตาลีบันในอัฟกานิสถานและพยายามสร้างเครือข่ายพันธมิตรใหม่ในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยมีเป้าหมายในการลดอิทธิพลของสหรัฐฯ และเสริมสร้างอำนาจในภูมิภาค รัสเซียยังได้พยายามผลักดันการเจรจาทางการทูตกับกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มตาลีบัน เพื่อให้มั่นใจว่าอัฟกานิสถานจะไม่กลายเป็นแหล่งกำเนิดของกลุ่มก่อการร้ายที่อาจคุกคามผลประโยชน์ของรัสเซียและพันธมิตรในภูมิภาค เช่น อิหร่านและซีเรีย นอกจากนี้ รัสเซียยังเน้นการใช้การทูตและการคว่ำบาตรเพื่อควบคุมการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคนี้

3. ประเทศจีน มีบทบาทที่เจียบสงบในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่าการเข้าไปเกี่ยวข้องในความขัดแย้งทางทหาร จีนได้ให้ความสำคัญกับโครงการโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการเส้นทางสายไหมใหม่ (Belt and Road Initiative) ซึ่งรวมถึงการลงทุนในประเทศต่าง ๆ ในตะวันออกกลาง รวมถึงให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงในภูมิภาค โดยการสนับสนุนการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการเจรจาทางการทูตในระดับสากลเพื่อป้องกันการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้าย (Niblock, 2020) ด้วยการมองว่าเสถียรภาพในภูมิภาคนี้มีผลโดยตรงต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนและความมั่นคงของเส้นทางการค้าทางทะเล โดยเฉพาะในช่วงปี 2020–2024 จีนให้ความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงในภูมิภาคและการป้องกันการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายจีนมีการดำเนินการเสริมสร้างการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์และการป้องกันภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งมีส่วนสำคัญในความพยายามของจีนในการรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้

ผลกระทบของนโยบายต่างประเทศในการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้าย (2020–2024)

1. การใช้กำลังทหาร ในภูมิภาคตะวันออกกลางยังคงเป็นเครื่องมือหลักของสหรัฐฯ ในการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้าย โดยเฉพาะการต่อสู้กับกลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS) ที่พยายามฟื้นฟูอำนาจในบางพื้นที่ หลังจากที่สหรัฐฯ ถอนทหารออกจากอัฟกานิสถานในปี 2021 กลุ่มก่อการร้ายยังคงเป็นภัยคุกคามที่ต้องเผชิญจากทั้งรัฐอิสลาม (ISIS-K) และกลุ่มตาลีบัน การใช้กำลังทหารในช่วงปี 2020–2024 จึงเน้นไปที่การดำเนินการต่อเนื่องในซีเรียและอิรัก และการเพิ่มความร่วมมือทางทหารกับพันธมิตรในภูมิภาค

2. การคว่ำบาตรเศรษฐกิจ ที่ใช้โดยสหรัฐฯ และพันธมิตรในการตอบโต้การสนับสนุนจากประเทศต่าง ๆ เช่น อิหร่าน ที่ให้การสนับสนุนทางการเงินและทางทหารแก่กลุ่มก่อการร้าย ทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจในประเทศที่ถูกคว่ำบาตร แต่ยังคงมีการตอบสนองจากประเทศเหล่านี้ โดยการมองหาพันธมิตรใหม่ ๆ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับรัสเซียและจีน ซึ่งช่วยให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถรักษาพื้นที่และแหล่งที่มั่นในบางพื้นที่ได้ (Pape, 2003)

3. การเจรจาทางการทูต ในช่วงปี 2020–2024 การเจรจาทางการทูตมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค โดยเฉพาะในกรณีของการเจรจากับกลุ่มตาลีบันในอัฟกานิสถาน ซึ่งนำไปสู่การถอนทหารของสหรัฐฯ และการกลับมาของรัฐบาลตาลีบันเป็นผู้ควบคุมอำนาจในประเทศ อีกทั้งการเจรจาเพื่อขจัดปัญหาผู้ก่อการร้ายในซีเรียและอิรักได้มีการพัฒนาขึ้นในรูปแบบของการพูดคุยระหว่างรัฐและกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งสามารถลดระดับความรุนแรงได้บ้าง

การปฏิสัมพันธ์ของขบวนการก่อการร้ายกับรัฐบาลในตะวันออกกลาง

ในภูมิภาคตะวันออกกลาง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มก่อการร้ายและรัฐบาลต่าง ๆ เป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและหลายมิติ เนื่องจากมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการทูต ภูมิภาคนี้มีความหลากหลายทางอุดมการณ์ ศาสนา และชาติพันธุ์ ซึ่งทำให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและกลุ่มก่อการร้าย

ในหลายรูปแบบ โดยบางครั้งรัฐบาลอาจสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ขณะที่ในบางกรณีก็มีการต่อสู้ระหว่างกลุ่มก่อการร้ายและรัฐบาลเพื่อต่อสู้กับอำนาจการปกครองในประเทศ

1. การสนับสนุนจากรัฐบาลหรือการปฏิบัติการร่วมกับกลุ่มติดอาวุธ การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายจากรัฐบาลในภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ทางภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในบริบทของสงครามกลางเมืองหรือความขัดแย้งทางศาสนา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การสนับสนุนของอิหร่านต่อกลุ่มฮามาส (Hammas) และกลุ่มฮูตี (Houthi) ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งในภูมิภาคยิดเยื่อและมีความซับซ้อนมากขึ้น (Katzman, 2021) การสนับสนุนเหล่านี้มักมาในรูปแบบของอาวุธ การฝึกอบรม และทรัพยากรทางการเงิน รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินทางอ้อมระหว่างประเทศ เช่น การคัดค้านการลงโทษกลุ่มฮามาสในกรอบของสหประชาชาติ อีกตัวอย่างหนึ่งคือการสนับสนุนของรัฐบาลซีเรียต่อกลุ่มพันธมิตรที่มีความเชื่อทางศาสนาเดียวกัน เช่น กลุ่มฮิซบอลเลาะห์ (Hizbollah) จากเลบานอน เพื่อเสริมสร้างอำนาจของรัฐบาลของอดีตประธานาธิบดีบาชาร์ อัล-อัสซาด (Bashar al-Assad) ในการต่อสู้กับกลุ่มกบฏในประเทศ กลยุทธ์นี้ได้ผลสำเร็จในบางกรณีแต่ก็นำไปสู่การเพิ่มความตึงเครียดในภูมิภาค โดยเฉพาะกับประเทศที่ต่อต้านการขยายอิทธิพลของอิหร่าน เช่น สหรัฐอเมริกาและอิสราเอล (Tinas, 2018)

2. ความท้าทายในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายภายใต้ระบอบการปกครองต่าง ๆ การปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางยิ่งทวีความซับซ้อนขึ้นในช่วงระหว่างปี 2020-2024 ด้วยการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลและกลยุทธ์การทูตใหม่ ๆ ของประเทศต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การที่ตุรกีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายในซีเรีย โดยการดำเนินการโจมตีพื้นที่ที่มีการควบคุมโดยกลุ่ม เคอร์ดิสถาน ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของตุรกี และทำให้เกิดความตึงเครียดกับสหรัฐฯ ที่ให้การสนับสนุนกลุ่มเคอร์ดิสถาน (Notil, 2016) นอกจากนี้ รัฐบาลในหลายประเทศยังต้องเผชิญกับความท้าทายในการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้ายที่ขยายตัวในโลกไซเบอร์ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารออนไลน์ในการเผยแพร่แนวคิดก่อการร้ายทำให้การปราบปรามกลุ่มเหล่านี้ยากขึ้นอย่างมาก ประเทศต่าง ๆ เช่น อิสราเอลและซาอุดีอาระเบียได้พยายามพัฒนากลยุทธ์ไซเบอร์ในการป้องกันการโจมตีจากกลุ่มก่อการร้ายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง แต่ก็ต้องเผชิญกับการขัดขวางจากความขัดแย้งทางการเมืองในระดับภูมิภาคและการขาดความร่วมมือที่เพียงพอจากประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค (Li and Liu, 2021)

3. การจัดการกับขบวนการก่อการร้ายในระบบการปกครองที่หลากหลาย ในช่วงปี 2020-2024 ความท้าทายในการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังทหารเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศต่าง ๆ เช่น การปฏิรูปภายในประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตย หรือการต่อต้านจากกลุ่มภายในที่มีความเชื่อทางศาสนาแตกต่าง เช่น การประท้วงในอิหร่านหรือเลบานอน ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค การที่หลายประเทศในตะวันออกกลางเผชิญกับความไม่แน่นอนทางการเมืองและเศรษฐกิจยิ่งทำให้การปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายกลายเป็นภารกิจที่ยากขึ้น บางประเทศ เช่น อิรักและซีเรียต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่กลุ่มก่อการร้ายไม่เพียงแต่สร้างความไม่สงบในระดับประเทศ แต่ยังมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มติดอาวุธจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น อิหร่านหรือซาอุดีอาระเบีย ซึ่งทำให้การแก้ปัญหาภายในประเทศต้องคำนึงถึงปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์ในระดับภูมิภาค (Gordon, 2023) ในส่วนของการสร้างความมั่นคงระหว่างประเทศ แนวทางการสร้างความร่วมมือทางการทูตและทางทหารในช่วงปี 2020-2024 ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ทางภูมิรัฐศาสตร์ ตัวอย่างเช่น การเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศอาหรับและอิสราเอลในการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้ายอย่างรัฐอิสลาม (ISIS) และฮามาส ผ่านการจัดตั้งกลุ่มพันธมิตรทางการทูตและการแบ่งปันข้อมูลทางข่าวกรอง ซึ่งช่วยลดความตึงเครียดในภูมิภาคและส่งเสริมความมั่นคงที่ยั่งยืนในระดับภูมิภาค (Mason, 2023)

ผลกระทบของขบวนการก่อการร้ายต่อความมั่นคงและการพัฒนาในภูมิภาค

การก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางได้สร้างผลกระทบที่ลึกซึ้งและยืดเยื้อในหลายมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงของประเทศที่เผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว การประเมินผลกระทบเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ซับซ้อนเนื่องจากการก่อการร้ายไม่เพียงแต่ทำลายทรัพย์สินทางเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน แต่ยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในรัฐบาลและการพัฒนาทางสังคม

1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างรุนแรง การทำลายโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น การขนส่ง พลังงาน และการผลิต ได้ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ลดลงอย่างมาก ในกรณีของซีเรีย การระเบิดของเมืองสำคัญ เช่น อเลปโปและดามัสกัส ทำให้การผลิตและการค้า ระหว่างประเทศหยุดชะงักไปเกือบทั้งหมด (World Bank, 2017) นอกจากนี้การทำลายโรงงานและการขาดแคลน ทรัพยากรพื้นฐาน ทำให้การฟื้นฟูเศรษฐกิจต้องใช้เวลาหลายปีและต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก ผลกระทบ ทางเศรษฐกิจยังคงทวีความรุนแรงจากการที่ผู้ลี้ภัยจำนวนมากหลบหนีจากพื้นที่ความขัดแย้งไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ตุรกี จอร์แดน และเลบานอน ซึ่งการรับมือกับผู้ลี้ภัยและการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาสุขภาพและที่อยู่ อาศัยได้เพิ่มภาระทางการเงินและสร้างความตึงเครียดในระดับภูมิภาค (United Nations High Commissioner for Refugees, 2020)

2. ผลกระทบทางสังคม การก่อการร้ายส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมในภูมิภาคตะวันออกกลาง ความไม่สงบทำให้เกิดการทำลายล้างของชุมชน การสูญเสียชีวิต และการขาดแคลนบริการพื้นฐาน เช่น การศึกษาและ การรักษาพยาบาล เช่น ในกรณีของอิรักและซีเรีย ประชาชนที่ประสบภัยจากการก่อการร้ายต้องเผชิญกับการขาดแคลน อาหาร น้ำสะอาด และการดูแลสุขภาพ ทำให้ชีวิตประจำวันของพวกเขาต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่าง ประเทศ นอกจากนี้ การก่อการร้ายยังเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นของผู้ลี้ภัยที่มีจำนวนมาก ซึ่งย้ายไปยัง ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและทั่วโลก ส่งผลให้เกิดวิกฤตผู้ลี้ภัยที่เพิ่มขึ้น การประสานงานระหว่างประเทศในการจัดการ กับผู้ลี้ภัยกลายเป็นความท้าทายที่สำคัญในระดับโลก (UNHCR, 2020)

3. ผลกระทบทางการเมือง การก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางได้สร้างความท้าทายสำคัญต่อ การบริหารจัดการทางการเมืองในหลายประเทศ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือในซีเรีย ที่การล่มสลายของรัฐบาล Bashar al-Assad ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งภายในประเทศและการแทรกแซงจากประเทศต่าง ๆ เช่น สหรัฐฯ รัสเซีย และ อิหร่าน ซึ่งยิ่งทำให้สถานการณ์ซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลแห่งในภูมิภาคไม่สามารถควบคุมพื้นที่ของตนได้เต็มที่ และ กลุ่มก่อการร้าย เช่น ไอซิส (ISIS) และกลุ่มอัลเคดาได้แผ่ขยายอำนาจไปในหลายพื้นที่ การพยายามรักษาเสถียรภาพ การปกครองในประเทศเหล่านี้กลายเป็นเรื่องที่ยากขึ้นเมื่อการก่อการร้ายมีอิทธิพลต่อการปกครองและการกำหนด นโยบายในประเทศ โดยบางครั้งรัฐบาลเหล่านี้จำเป็นต้องพึ่งพากลุ่มก่อการร้ายในการต่อสู้กับศัตรูภายนอก ซึ่งทำให้ ความมั่นคงทางการเมืองตกอยู่ในความเสี่ยง (International Crisis Group, 2020)

ความท้าทายในการสร้างสันติภาพและการฟื้นฟูภูมิภาคจากผลกระทบของความรุนแรง

1. การสร้างสันติภาพ การก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางสร้างความยากลำบากในการสร้างสันติภาพ การเจรจาทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ยากที่จะเกิดขึ้นโดยปราศจากความมั่นใจจากทั้งสองฝ่ายว่าไม่มีการละเมิด สิทธิหรือการก่อความรุนแรง ในหลายกรณี กลุ่มก่อการร้ายที่มีอำนาจในบางพื้นที่ไม่เต็มใจที่จะเจรจาหรือยอมรับ การปกครองจากรัฐบาลที่มีอำนาจเหนือกว่า (U.S. Institute of Peace, 2019) การมีส่วนร่วมของกลุ่มก่อการร้ายใน กระบวนการเจรจามีข้อจำกัด เนื่องจากอุดมการณ์และเป้าหมายที่ต่างออกไป การประสานงานระหว่างภาครัฐและ กลุ่มติดอาวุธต้องใช้เวลาและความพยายามในการเจรจา เพื่อหาทางออกที่เป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. การฟื้นฟูภูมิภาค ภายหลังจากการทำลายโครงสร้างพื้นฐานและความสูญเสียชีวิตจากการก่อการร้าย การฟื้นฟูภูมิภาคเป็นความท้าทายที่สำคัญ การฟื้นฟูเศรษฐกิจ การสร้างโครงสร้างพื้นฐานใหม่ และการสร้างความเชื่อมั่นในรัฐบาลและหน่วยงานรัฐเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟูภูมิภาค กระบวนการฟื้นฟูภูมิภาคนี้ไม่สามารถทำได้โดยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่จำเป็นต้องมีการร่วมมือจากทั้งภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาชน

3. การช่วยเหลือจากภายนอก การฟื้นฟูภูมิภาคต้องอาศัยความช่วยเหลือจากภายนอกจากประเทศที่มีอิทธิพลหรือองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น สหประชาชาติ (UN) ธนาคารโลก และองค์กรต่าง ๆ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือทางการเงินและเทคนิคในการฟื้นฟูประเทศ นอกจากนี้การสนับสนุนจากภายนอกยังเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสันติภาพและการลดความรุนแรงในภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากการก่อการร้าย

การก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลางได้สร้างผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงและการพัฒนาในหลายมิติ ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมยังคงส่งผลกระทบยาวนานต่อประชาชนในภูมิภาค โดยการทำลายโครงสร้างพื้นฐานและการขาดแคลนบริการพื้นฐานทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนย่ำแย่ การฟื้นฟูภูมิภาคหลังจากผลกระทบจากการก่อการร้ายยังคงเป็นความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ โดยการฟื้นฟูต้องอาศัยการประสานงานและความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งจากภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และประชาคมโลก เพื่อสร้างสันติภาพและการพัฒนาในภูมิภาคในอนาคต

แนวทางการจัดการและตอบสนองของประชาคมโลก : การสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืน

การจัดการและตอบสนองต่อปัญหาการก่อการร้ายเป็นความท้าทายที่ต้องใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ การมีบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นหัวใจสำคัญในการต่อสู้กับการก่อการร้ายในระดับโลก ซึ่งมีหลายองค์กรและพันธมิตรระหว่างประเทศที่ร่วมกันดำเนินงานในด้านนี้ โดยมีแนวทางการจัดการและป้องกันการก่อการร้ายสากล ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการจัดการและตอบสนองของประชาคมโลกต่อการก่อการร้ายสากล

1. การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การสร้างความร่วมมือในระดับโลกเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างกรอบความมั่นคงที่ยั่งยืน การป้องกันการก่อการร้ายไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยความพยายามของประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น การประสานงานระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น การใช้ความร่วมมือของสหประชาชาติ (UN), NATO สหภาพยุโรป และ INTERPOL เป็นกลไกสำคัญในการสร้างกรอบความมั่นคง โดยมีการแชร์ข้อมูลข่าวกรองและดำเนินการร่วมกันในหลายด้าน เช่น การจับกุมผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย หรือการทำลายแหล่งระดมทุนของกลุ่มก่อการร้าย

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในการต่อสู้กับการก่อการร้าย

องค์การระหว่างประเทศ	บทบาทและกระดำเนินงาน	กลยุทธ์และวิธีการ	ตัวอย่างการดำเนินงาน
สหประชาชาติ (UN)	การกำหนดกรอบการปฏิบัติเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายในระดับโลก (Orishev et al., 2022)	การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ, การพัฒนากฎหมายและมาตรการด้านความมั่นคง	UN Global Counter-Terrorism Strategy, การสร้าง UNOCT เพื่อประสานงานระหว่างประเทศ
องค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO)	การร่วมมือทางทหารในการต่อสู้กับกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคต่าง ๆ (Loertscher et al., 2022)	การใช้การปฏิบัติการทางทหารร่วมกับพันธมิตร, การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านข่าวกรอง	การร่วมปฏิบัติการในอัฟกานิสถานและการร่วมมือในการต่อต้านการขยายตัวของ ISIS
สหภาพยุโรป (EU)	การพัฒนากลยุทธ์เพื่อหยุดยั้งการระดมทุนและการฟอกเงินของกลุ่มก่อการร้าย (Shepherd, 2021)	การตรวจสอบการระดมทุนผ่านระบบการเงิน, การเสริมสร้างการร่วมมือด้านความมั่นคง	EU Counter-Terrorism Action Plan, ส่งเสริมการเฝ้าระวังการใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่แนวคิดสุดโต่ง
องค์การตำรวจสากล (INTERPOL)	การประสานงานการรักษาความปลอดภัยและการจับกุมผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ก่อการร้าย (Ali, 2023)	การแบ่งปันข้อมูลและการทำงานร่วมกันในการจับกุมกลุ่มก่อการร้ายข้ามพรมแดนประเทศ	การทำงานร่วมกับประเทศต่าง ๆ ในการจับกุมและป้องกันการก่อการร้ายระหว่างประเทศ

2. การพัฒนาและการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ การจัดทำกฎหมายที่มีความแข็งแกร่งและการบังคับใช้ในระดับสากลเกี่ยวกับการก่อการร้าย เช่น กฎหมายห้ามการสนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มก่อการร้าย การห้ามฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้าย และการบังคับใช้กฎหมายเพื่อยับยั้งการแพร่ขยายอุดมการณ์สุดโต่ง เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างกรอบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ (Bates, 2011) โดยมีการใช้กลไกต่าง ๆ เช่น การประชุมระดับสูงของผู้นำประเทศ หรือการประชุมระดับรัฐมนตรีที่มีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย

3. การใช้เทคโนโลยีและการป้องกันไซเบอร์ กลุ่มก่อการร้ายในยุคปัจจุบันใช้เทคโนโลยีในการแพร่ขยายอุดมการณ์ การใช้โซเชียลมีเดียและอินเทอร์เน็ตเพื่อการรณรงค์และระดมทุนเป็นหนึ่งในวิธีการที่สำคัญ ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีในการตรวจจับและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างกรอบบูรณาการความมั่นคง การเสริมสร้างการตรวจสอบและป้องกันการฟอกเงินผ่านช่องทางออนไลน์และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อตรวจจับการเผยแพร่เนื้อหาสุดโต่งบนอินเทอร์เน็ตก็เป็นแนวทางที่ควรนำมาใช้ด้วยการบูรณาการกรอบความมั่นคงที่ยั่งยืนเพื่อป้องกันการก่อการร้ายไม่เพียงแต่ต้องมีการประสานงานระหว่างประเทศและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด แต่ยังต้องใช้แนวคิดใหม่ ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อตอบสนองต่อการขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายในยุคดิจิทัล ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงการใช้เทคโนโลยีและการป้องกันไซเบอร์

ประเด็นหลัก	สาระสำคัญ
การใช้เทคโนโลยีการสอดส่องและการเฝ้าระวัง	เทคโนโลยีการสอดส่อง (Surveillance Technology) กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในยุคปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น การใช้เทคโนโลยีการจดจำใบหน้า (Facial Recognition) และ การติดตามการเคลื่อนไหวผ่านกล้อง CCTV ที่สามารถตรวจจับและระบุบุคคลที่มีพฤติกรรมสงสัยได้ทันที ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถติดตามและป้องกันเหตุการณ์ก่อการร้ายได้ในเวลาที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการใช้ โดรน (Drones) เพื่อสอดส่องพื้นที่ในพื้นที่ที่ยากต่อการเข้าถึง เช่น พื้นที่ชายแดน หรือเขตสงคราม ซึ่งโดรนจะช่วยในการเก็บข้อมูลข่าวกรองและตรวจจับการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย ตัวอย่างในปี 2020 อิสราเอลใช้เทคโนโลยีโดรนในการติดตามและโจมตีกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่กาซา โดยการใช้โดรนในการบินสำรวจและยิงเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย (The Guardian, 2020)
การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการตรวจจับพฤติกรรมและข้อมูล	การนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวกรองและพฤติกรรมของกลุ่มก่อการร้ายเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญในการป้องกันการก่อการร้าย โดย AI สามารถประมวลผลข้อมูลปริมาณมหาศาลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น โซเชียลมีเดีย อีเมล หรือการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อค้นหาความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มก่อการร้าย ตัวอย่าง Microsoft ได้พัฒนาโปรแกรม AI ที่ช่วยในการตรวจจับและป้องกันการใช้เทคโนโลยีทางไซเบอร์จากกลุ่มก่อการร้าย เช่น การวิเคราะห์การใช้โซเชียลมีเดียเพื่อเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งหรือการระดมทุน ซึ่งช่วยป้องกันการแพร่ขยายของกลุ่มก่อการร้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Microsoft, 2022)
การบูรณาการความร่วมมือทางไซเบอร์	การระดมทุน, การฟอกเงิน, และการแพร่ขยายอุดมการณ์ของกลุ่มก่อการร้ายมักเกิดขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในด้าน การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ จึงมีความสำคัญในการป้องกันการก่อการร้าย ตัวอย่างเช่น การใช้ระบบการควบคุมที่มีการตรวจสอบกิจกรรมการเงินในโลกออนไลน์ เช่น การตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัย (Suspicious Financial Transactions) และการตรวจจับการระดมทุนผ่านระบบธนาคารดิจิทัลหรือบล็อกเชน ตัวอย่าง การประสานงานระหว่างประเทศ เช่น Interpol กับ FATF (Financial Action Task Force) ได้ร่วมมือกันในการติดตามกิจกรรมการฟอกเงิน

ประเด็นหลัก	สาระสำคัญ
	และการระดมทุนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายผ่านทางไซเบอร์ ซึ่งช่วยให้การเงินของกลุ่มก่อการร้ายถูกควบคุมและถูกยับยั้งได้ (FATF, 2024)
การใช้ข้อมูลข่าวกรองข้ามชาติ	การแชร์ข้อมูลข่าวกรองระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย การระดมทุน และการฝึกอบรมเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถป้องกันเหตุการณ์ล่วงหน้า การสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวกรองระหว่างประเทศ เช่น ผ่าน INTERPOL หรือ Europol จึงมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ ตัวอย่าง เมื่อปี 2021 ประเทศในยุโรปได้ร่วมมือกับ INTERPOL ในการแชร์ข้อมูลข่าวกรองเกี่ยวกับการขนส่งอาวุธที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายในตะวันออกกลาง ซึ่งช่วยในการยับยั้งการขนส่งอาวุธและการสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่ต่าง ๆ (INTERPOL, 2021)
การพัฒนามาตรการป้องกันการเผยแพร่แนวคิดสุดโต่ง	การใช้เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อความ (Sentiment Analysis) และการกรองเนื้อหา (Content Filtering) ในการป้องกันการแพร่กระจายของแนวคิดสุดโต่งบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น การตรวจสอบข้อความที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์อุตมการณ์ก่อการร้ายหรือการแสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนความรุนแรง การทำงานร่วมกับ บริษัทโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook และ Twitter เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มก่อการร้ายสามารถใช้แพลตฟอร์มเหล่านี้ในการเผยแพร่เนื้อหาหรือระดมทุนเป็นสิ่งสำคัญ ตัวอย่างเช่น ในปี 2020 Facebook และ Twitter ได้ทำงานร่วมกับรัฐบาลหลายประเทศเพื่อป้องกันการเผยแพร่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้าย เช่น กลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS) และอัลกออิดะห์ โดยการลบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและบัญชีผู้ใช้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมก่อการร้าย (Facebook, 2020)

ดังนั้น การบูรณาการความมั่นคงที่ยั่งยืนเพื่อป้องกันการก่อการร้ายในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องใช้ทั้งการประสานงานระหว่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาความร่วมมือในด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ในการเฝ้าระวังและควบคุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย สิ่งสำคัญคือการมีแนวทางที่ตอบสนองได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงในระดับโลก

4. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคที่เสี่ยงต่อการก่อการร้าย มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืน เนื่องจากความยากจนและความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจมักจะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการเติบโตของกลุ่มก่อการร้าย เมื่อคนในพื้นที่รู้สึกว่าเขาไม่มีโอกาสในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงชีวิต มักจะกลายเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้ก่อการร้ายที่เสนออุดมการณ์สุดโต่งเป็นทางเลือก เช่น ในประเทศที่ประสบปัญหาความขัดแย้งอย่างซีเรีย เยเมน และอิรัก ซึ่งมีประชาชนที่ถูกทิ้งขว้างจากการขาดแคลนโอกาสทางเศรษฐกิจและการศึกษา การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การพัฒนาโรงเรียน โรงพยาบาล การเข้าถึงเทคโนโลยีและการสร้างงานใหม่ ๆ จะเป็น การตอบสนองต่อปัญหาความยากจนและช่วยลดการเข้าร่วมในกลุ่มก่อการร้ายได้

5. การเสริมสร้างการศึกษาด้านการต่อต้านอุดมการณ์สุดโต่ง เป็นส่วนสำคัญในการลดการแพร่ขยายของกลุ่มก่อการร้าย แนวทางนี้ไม่ใช่เพียงแค่การใช้กำลังทหารหรือการบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติ เพื่อเสริมสร้างการยอมรับและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลาย การศึกษาในด้านนี้สามารถมีผลกระทบในเชิงบวกต่อเยาวชนที่

อาจเสี่ยงต่อการถูกตั้งคำถามเข้าสู่กลุ่มสุดโต่ง โดยการเน้นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน การเข้าใจความแตกต่าง และการส่งเสริมการสื่อสารที่สร้างสรรค์จะเป็นกลไกสำคัญในการต่อต้านอุดมการณ์ที่อันตราย

6. การส่งเสริมการทูตและการเจรจาเพื่อสันติภาพ ในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งจะช่วยลดความตึงเครียดและสร้างช่องทางในการยุติความรุนแรง ตัวอย่างเช่น การเจรจาผ่านองค์การสหประชาชาติ (UN) หรือองค์กรพหุภาคีอื่น ๆ ที่มีบทบาทในการทำให้ประเทศที่ขัดแย้งหยุดยิงและร่วมมือกันสร้างทางออกที่ยั่งยืนในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะในประเทศที่มีปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากกลุ่มก่อการร้ายอย่างซีเรีย เยเมน หรืออัฟกานิสถาน ซึ่งการเจรจาและการทูตที่ดีสามารถนำไปสู่การลดการสนับสนุนจากประชาชนในพื้นที่และทำให้การขยายตัวของกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่ลดลง

7. การส่งเสริมการฝึกอบรมและการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานด้านความมั่นคง เป็นสิ่งจำเป็นในการรับมือกับการก่อการร้ายในปัจจุบัน การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีทักษะในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการสอบสวนและการเฝ้าระวัง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ระบบการสอดส่องภัยคุกคามในโลกไซเบอร์ เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการตรวจจับข้อความที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายในโซเชียลมีเดีย หรือการใช้เทคโนโลยีโดรนในการตรวจสอบพื้นที่เสี่ยง

โดยสรุป การเสริมสร้างกรอบบูรณาการความมั่นคงที่ยั่งยืนเพื่อป้องกันการก่อการร้ายต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศต่าง ๆ พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีและแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการต่อต้านการก่อการร้ายและการป้องกันอุดมการณ์สุดโต่งที่เป็นแรงจูงใจสำคัญในการเข้าร่วมในกลุ่มก่อการร้าย

บทสรุป

บทความนี้ได้ทำการศึกษาขบวนการก่อการร้ายในภูมิภาคตะวันออกกลาง พร้อมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับโลก โดยเฉพาะในด้านความมั่นคง การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ในยุคปัจจุบันระหว่างปี 2020-2024 ขบวนการก่อการร้ายที่มีอุดมการณ์สุดโต่ง เช่น กลุ่มรัฐอิสลาม (ISIS) กลุ่มตาลิบัน อัลเคดา ฮามาส และกลุ่มฮูตี ไม่เพียงแต่สร้างความไม่สงบในประเทศต้นทาง แต่ยังมีอิทธิพลที่ขยายไปทั่วโลก โดยเฉพาะในภูมิภาคที่มีความเสี่ยงสูงอย่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยที่อาจได้รับผลกระทบจากการแพร่ขยายของอุดมการณ์เหล่านี้ การตอบสนองของประชาคมโลกในช่วงปี 2020-2024 พบว่า มีการพัฒนากลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่เน้นการบูรณาการระหว่างประเทศทั้งในด้านการทูต ความมั่นคงทางไซเบอร์ และการพัฒนาความร่วมมือในการปราบปรามการฟอกเงินและการระดมทุนของกลุ่มก่อการร้าย การเสริมสร้างการป้องกันผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ที่เสี่ยงสูง เช่น การสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาทักษะงานใหม่ ๆ และการส่งเสริมการเจรจาสันติภาพเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ ถือเป็นส่วนสำคัญในการยับยั้งการขยายตัวของขบวนการก่อการร้าย ในส่วนของประเทศไทย บทเรียนที่สามารถเรียนรู้ได้จากการรับมือกับปัญหาการก่อการร้ายในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ การเสริมสร้างความมั่นคงภายในประเทศผ่านการป้องกันอุดมการณ์สุดโต่ง การพัฒนากลยุทธ์ความมั่นคงที่มีความยืดหยุ่น รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการตรวจจับและป้องกันการก่อการร้าย รวมถึงการร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคและทั่วโลกเพื่อเสริมสร้างการรักษาความสงบและความมั่นคงในระดับโลก

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศในหลายมิติ ทั้งการทูต ความมั่นคง การพัฒนาเศรษฐกิจ และการป้องกันอุดมการณ์สุดโต่ง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อปัญหาการก่อการร้ายในยุคปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการตรวจจับภัยคุกคามและการสร้างความร่วมมือใน

ระดับภูมิภาคและระดับโลกเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถนำไปใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายได้อย่างยั่งยืนในอนาคตข้างหน้า

เอกสารอ้างอิง

- เชาว์ เชาว์ประยูร. (2562). **การสนับสนุนทางการเงินกับการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มรัฐอิสลาม**. Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). จาก <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/7076>.
- ดลยา เทียนทอง. (2549). **พัฒนาการนโยบายต่างประเทศไทยต่ออิหร่านจากอดีตถึงปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพร มะหะหมัด และจารุวจน์ สองเมือง. (2565). สภาวะการเปลี่ยนผ่านที่ส่งผลต่อและคุณภาพชีวิตสิทธิพลเรือนในอัฟกานิสถาน. **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 9(2), 426–434.
- เทิดสยาม บุญยะเสนา. (2561). **ประวัติความเป็นมาของการก่อการร้าย**. ค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://thamaaya.wordpress.com>.
- บุญชู เกิดโชค. (2554). **การบูรณาการงานต่อต้านการก่อการร้ายของไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. จาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/NDC.res.2011.8.
- วรเกียรติ รัตนานนท์. (2559). **การศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มก่อการร้าย รัฐอิสลาม (The Islamic State: IS) และกลุ่มอัลกออิดะห์**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วิศรุฒ เอี่ยมประกอบกิจ และภัทราวุธ ภาหา. (2564). พลวัตความมั่นคงภูมิภาคตะวันออกกลาง: ทิศทาง โอกาส และความร่วมมือบนความขัดแย้ง. **วารสารมุมมองความมั่นคง**, 6(2), 7–20.
- ลัฏกา เนตรทัศน์. (2565). **ภาพรวมการก่อการร้ายปี ค.ศ. 2021 ท่ามกลางยุคแห่งเทคโนโลยี และวิกฤตการระบาดของไวรัสโควิด-19**. Law for ASEAN. จาก <https://lawforasean.krisdika.go.th/Content/View?Id=882&Type=1>.
- ศิริวรรณ สุนทรธมาน. (2559). **ทฤษฎีโลกาภิวัตน์: ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนนท์. (2562). **ปัญหารัฐอิสลาม (Islamic State) ในตะวันออกกลาง: บทเรียนสำหรับภูมิภาคอาเซียน**. **วารสารรัฐสารศึกษ**, 61(1), 10–27.
- Ali, H. (2023). **The role of the International Criminal Police Organization (Interpol) in combating cyber terrorism**. Retrieved November 15, 2024, from <https://www.researchgate.net/publication/375890946>.
- Bacevich, A. J. (2016). **America's War for the Greater Middle East: A Military History**. Random House.
- Bates. (2011). **Terrorism and International Law: Accountability, Remedies, and Reform: A Report of the IBA Task Force on Terrorism**. Oxford University Press, 219–240.
- Beese, Y. (2024). **The Film of the Islamic State The Cinefication of Jihadi Video**. Springer.
- Blumenau & Müllerb. (2021). **International Organisations and Terrorism: Multilateral Antiterrorism Efforts, 1960–1990**. **Terrorism and Political Violence**, 35(2), 433–451. form <https://doi.org/10.1080/09546553.2021.1938002>.

- Borum, R. (2011). Radicalization into Violent Extremism I: A Review of Social Science Theories. **Journal of Strategic Security**, 4(4), 7–36. form <http://dx.doi.org/10.5038/1944-0472.4.4.1>.
- Carboni, A. (2025). The Houthi Movement and the Management of Instability in Wartime Yemen. **CIVIL WARS**. Retrieved November 15, 2024, form <https://doi.org/10.1080/13698249.2024.2347144>.
- Cordesman, A. H. (2021). **The Evolving Threat of ISIS**. Center for Strategic and International Studies.
- Facebook. (2020). **Facebook removes content related to terrorist organizations**. Retrieved November 17, 2024, form <https://about.fb.com/news/2020/03/removing-content-linked-to-terrorism>.
- FATF. (2024). **FATF's global efforts on combating terrorist financing**. Retrieved November 17, 2024, form <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/Terrorist-Financing.html>.
- Global Security Institute. (2024). **The Impact of Terrorism on Global Security**. Retrieved November 15, 2024, from <https://www.globalsecurity.org/terrorism-impact-global-security>.
- Gordon, M. R. (2023). **The U.S. Strategy Against ISIS: Lessons and Future Directions**. Brookings Institution Press.
- Hazbun, W. (2023). **US Military Strategy in the Middle East and the Challenge of Demilitarization**. Middle East Politics, USA Foreign Policy.
- International Crisis Group. (2020). **The Syrian Conflict: A Long Road to Peace**. Brussels: ICG.
- International Relations and Security Network. (2023). **Terrorism: Causes, Effects, and Solutions**. Retrieved November 15, 2024, from <https://www.securitynetwork.org/terrorism-causes-effects-solutions>.
- INTERPOL. (2021). **INTERPOL's role in combating terrorism and transnational organized crime**. Retrieved November 15, 2024, from <https://www.interpol.int/en/Crimes/Terrorism>.
- Li, Y. & Liu, Q. (2021). A comprehensive review study of cyber-attacks and cyber security; Emerging trends and recent developments. **Energy Reports**, 7(1), 8176–8186. From <https://doi.org/10.1016/j.egy.2021.08.126>.
- Lister, C. (2020). **The Syrian Jihad: Al-Qaeda, ISIS and the Evolution of Islamist Insurgency**. Oxford University Press.
- Loertscher, S., Ingleson, C., Fonseca, A., Norlen, T., Renard, T., Gallo, A., & Stephenson, R. (2022). Developing an enduring role for NATO's fight against terrorism **Research Symposium on the New NATO Strategic Concept**. Department of Social Sciences at the United States Military Academy, 541–547.
- Kanaaneh. (2024). The Hegemony of Resistance: Hezbollah and the Forging of a National–Popular Will in Lebanon. **Middle East Critique**. 33(1), 3–24. from <https://doi.org/10.1080/19436149.2023.2249344>.
- Katzman, K. (2021). **Iranian Influence in the Middle East**. Congressional Research Service.
- Kim, W. & Sandler, T. (2020). Middle East and North Africa: Terrorism and Conflicts. **Global Policy**, 11(4), 424–438. from <https://doi.org/10.1111/1758-5899.12829>.
- Larrabee, S. F. (2022). **Russia's Role in the Middle East: Implications for U.S. Policy**. RAND Corporation.
- Microsoft. (2022). **Combating Terrorism through AI and Cybersecurity**. Microsoft Corporate News.

- Natil, I. (2016). Turkey's Foreign Policy Challenges in the Syrian Crisis. **Irish Studies in International Affairs**, 27(1), 75–84. from <https://doi.org/10.3318/isia.2016.27.8>.
- Niblock, T. (2020). China and the Middle East: A Global Strategy Where the Middle East has a Significant but Limited Place. **Asian Journal of Middle Eastern and Islamic Studies**, 14(4), 481–504. from <https://doi.org/10.1080/25765949.2020.1847855>.
- Orishev, A. B., Zalyisin, I. Y., Mamedov, A. A., Alipichev, A. Y., & Donskikh, K. Y. (2022). The UN role in combating international terrorism: Achievements and challenges. **Revista de Investigaciones Universidad del Quindío**, 34(S2), 266–275. from <http://dx.doi.org/10.33975/riuq.vol34nS2.938>.
- Pape, R. A. (2003). The strategic logic of suicide terrorism. **American Political Science**, 97(3), 343–361. from <https://www.jstor.org/stable/3117613>.
- Rapoport, D. C. (2004). **The four waves of modern terrorism**. In A. P. Schmid (Ed.), *Terrorism and democracy* University of California Press.
- Saikal, A. (2021). The middle east: between covid-19, conflicts, jihadist threat and public discontent. **Counter Terrorist Trends and Analyses**, 13(1), 101–105. from <https://www.jstor.org/stable/26979989>.
- Shepherd, A. J. K. (2021). EU counterterrorism, collective securitization, and the internal-external security nexus. **Global Affairs**, 7(5), 733–749. from <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.2001958>.
- Tinas, M. (2018). Arab Uprisings and the Resilience of Authoritarianism in Syria. **International Security Symposium of Turkish National Police Academy entitled "Eastern Mediterranean to Persian Gulf: Crises and Order"**. At: Antalya, Turkey.
- The Guardian. (2020). **Israel uses drone technology to target Gaza terror suspects**. Retrieved November 15, 2024, from <https://www.theguardian.com/world/2020/dec/01/israel-uses-drone-technology-target-gaza-terror-suspects>.
- United Nations. (2022). **Terrorism and Its Impact on Society**. United Nations Office of Counter-Terrorism.
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2020). **Global Trends: Forced Displacement in 2020**. Geneva: UNHCR.
- U.S. Institute of Peace. (2019). **The Challenge of Peace in the Middle East**. Washington, DC: USIP.
- Vasiliev, A. M. and Zherlitsyna, N. A. (2023). The Evolution of Al-Qaeda: Between Regional Conflicts and a Globalist Perspective. **Herald of the Russian Academy of Sciences**, 92(13), 1240–1246. from <https://doi.org/10.1134/S1019331622190091>.
- World Bank. (2017). **The Economic Impact of Conflict on the Middle East and North Africa**. Washington, DC: World Bank.
- Yeo, K. (2023). Lessons from Hamas' Assault on Israel. **RSIS Commentaries**, 150(23), 1–5. from <https://hdl.handle.net/10356/171694>.